

Factsheet

GRAUWE

KLAUWIER

Buiten beeld: Paul van Hoof

Eieren leggen	Broeden	Jongen vliegvlug na
4-6 dagen	12-16 dagen	14-16 dagen
= minimaal 30 dagen van eileg tot vliegend jong		

De grauwe klauwier broedt in heide- en hoogveengebieden, maar ook in kleinschalig extensief boerenland met veel hagen en struwelen. Het belangrijkste voedsel van de grauwe klauwier bestaat uit grote insecten (kevers, sprinkhanen, hommels, etc.), maar muizen, reptielen, amfibieën en jonge vogels staan ook op het menu. De grauwe klauwier is een zichtjager. Hij foerageert vanaf een uitkijkpost (paaltje, struik) om vanaf daar naar de grond te duiken of in de lucht een insect te vangen. De naam 'klauwier' slaat op de gewoonte van de vogels om grotere prooien te spietsen aan de doorns van struiken. De grauwe klauwier overwintert in zuidelijk Afrika.

KALENDER

Mei

Aanvang broedseizoen

Cor de Jong

- Het gros van de grauwe klauwieren verschijnt pas na half mei op de broedplaatsen. De mannetjes arriveren enkele dagen eerder dan de vrouwtjes.
- De paarvorming, inclusief zang en balts, is van korte duur. De nestbouw gebeurt door beide partners.
- Het nest wordt gebouwd in dicht en stekelig struikgewas, zoals braam, roos of meidoorn, meestal niet hoger dan 3 meter.

VERVOLG KALENDER

Half mei-juli Broedseizoen

Chris Mol

Co van der Waart

Wilma Hoeve

- De grauwe klauwier kan één broedsel grootbrengen. De eileg is van begin mei tot half juni. Broedvogels met mislukte nesten kunnen tot eind juli een nieuwe poging doen.
- Het nest bevat 3-7 eieren. Het vrouwtje broedt het legsel alleen uit.
- Het mannetje zorgt voor de aanvoer van voedsel voor het vrouwtje en de jongen tijdens het broeden en als de jongen klein zijn. Daarna helpt ook het vrouwtje met het voeren van de jongen.
- De grauwe klauwier kan slechts één prooi tegelijk naar het nest vervoeren. Daarom is het belangrijk dat er veel grote insectenprooien beschikbaar zijn in de buurt van het nest.
- Na uitvliegen worden de jongen nog enkele weken door de ouders van voedsel voorzien. Na verloop van tijd leren de jongen zelf ook prooien te bemachtigen.

Augustus-februari Buiten het broedseizoen

- Grauwe klauwieren trekken in zuidoostelijke richting weg en steken het oostelijke deel van de Middellandse Zee over of vliegen over land via het Midden-Oosten. Ze overwinteren in zuidelijk Afrika.

Inrichting

Behoud het kleinschalige en extensieve karakter van het agrarisch landschap waar dit nog voorkomt. De grauwe klauwier is een kritische soort, die specifieke eisen stelt aan zijn omgeving: een ruime beschikbaarheid van grote insecten en voldoende aanbod van doornig veldstruweel. Behalve in natuurterreinen, komen ze dan ook alleen voor in kleinschalig en extensief agrarisch gebied met veel doornig veldstruweel en extensieve kruidenrijke graslanden en graanakkers.

Richt nieuwe gebieden in door extensieve graslanden te ontwikkelen en door aanplant van doornig veldstruweel, zoals braam, roos, meidoorn en sleedoorn. Dit is vooral zinvol nabij bestaande populaties. Raster struwelen uit bij begrazing met vee, omdat grazend vee deze potentiële nestplekken vaak vernielt.

Leg enkele poelen aan voor meer diversiteit in insecten.

Beheer

In extensieve graslanden nemen diversiteit en continuïteit van het insectenaanbod toe door in tijd en ruimte gefaseerd te maaien of te begrazen. Laat bij het maaien tenminste 20 procent van de vegetatie staan, bij voorkeur grenzend aan uitkijkposten, of maai pas na het broedseizoen. Houd de graasdruk laag of varieer in tijd en ruimte met graasdruk.

Vermijd het gebruik van ontwormingsmiddelen of andere diermedicijnen, want daardoor neemt het voedselaanbod in de vorm van 'mestfauna' af.

Vermijd het gebruik van bestrijdingsmiddelen.

De grauwe klauwier in Nederland

Vóór 1950 kwam de grauwe klauwier voor in heide-, duin- en hoogveengebieden en in het kleinschalig agrarisch landschap op de zandgronden. De populatie toentertijd wordt geschat op 2.000 broedparen. Na 1950 nam deze sterk af tot een dieptepunt van rond 100 broedparen in 1985. De afname was het gevolg van een verarming van het insectenleven en het verdwijnen van kleine landschapselementen. Sinds het begin van deze eeuw is sprake van een spectaculair herstel. Dit wordt toegeschreven aan droge, voedselrijke zomers en een gunstig beheer van natuurterreinen. Naar schatting broedden in 2023 1.250-1.550 paar in Nederland, het merendeel daarvan in natuurterreinen.

Bettina de Fouw

Meer weten?

- Algemene soortinformatie: boerennatuurwijzer.nl/doelsoorten/grauwe-klauwier/
- Artikel over maatregelen voor de grauwe klauwier: edepot.wur.nl/295293